

6.juli 2023

Hørings svar til udkast til

Proposal for a REGULATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL on plants obtained by certain new genomic techniques and their food and feed, and amending Regulation (EU) 2017/625

Baggrund for kommentarer fra Økologisk Landsforening

Økologisk Landsforening har gennemgået EU kommissionens udkast til nye regler for NGT med interesse. Økologisk Landsforening har forståelse for, at der er et behov for at forholde sig til regulering af planter tilvejebragt ved hjælp af planteforædlingsteknologier (NGT), der er kommet til, siden GMO-direktivet 2001/18 blev vedtaget. Teknikkerne er i anvendelse uden for EU og plantematerialet vil derfor kunne lande i EU, hvorfor der er behov for en regulering af det.

Det er imidlertid samtidigt væsentligt for Økologisk Landsforening, at der er en bevidsthed om, at økologi er repræsentant for et andet landbrugssystem, og de udfordringer verden, vores samfund og landbruget står med i dag i forhold til klimaforandring, biodiversitetstab, vandmiljøet og det rene drikkevand, som alt sammen er påvirket af landbrugsdriften skal løses via et ændret landbrugssystem. Det kan ikke løses ved fokusering på problemstillingerne som uafhængige udfordringer, der løses isoleret fra hinanden. Adgang til NGT ændrer ikke på behovet for at ændre det samlede landbrugssystem. Økologisk Landsforening ser derfor med bekymring på, at EU-kommissionen fremlægger en regulering for NGT, der efterlader et indtryk af, at EU-kommissionen aktivt vil fremme udbredelsen af NGT.

Økologisk Landsforening deler ikke udsagn som, at NGT er afgørende for landbrugets mulighed for at håndtere klimakrisen, og at NGT er afgørende for at levere på Farm to Fork strategien mm. Økologisk Landsforenings høringssvar tager således stærkt afsæt i den situation, der opstår, hvis det øvrige landbrug får nem adgang til NGT, som der er lagt op til med dette forslag fra EU-kommissionen, mens der er et totalforbud i økologi.

Økologisk Landsforening vil i den sammenhæng understrege, at det er en situation, som kræver en selvstændig analyse af konsekvenserne for økologi, og som kræver, at økologien forholder sig til den situation, når der træffes afgørelse om fremtidige økologiregler.

Økologisk Landsforening noterede sig, at EU-domstolen i 2016 afgjorde, at NGT ikke uden videre kan lægges ind under annex 1.B, som regulerer de gamle mutationsteknologier, eftersom begrundelsen for, at disse teknologier blev placeret i annex 1.B var, at de havde været i anvendelse i mange år, før direktivet

blev udarbejdet. EU domstolsafgørelsen betød, at NGT skal reguleres som transgene planter. Denne afgørelse har Økologisk Landsforening ikke haft problemer med.

I økologiforordningen 2018/848 er der et forbud mod GMO. Artikel 2, 58) præciserer imidlertid, at planter, der er placeret i annex 1.B, ikke er omfattet af GMO forbuddet i økologi. Økologi påberåber sig på det grundlag at have et forbud mod GMO i økologi. I relation til forbuddet i økologireglerne er det af stor principiel betydning, at de gamle mutationsteknologier ikke indeholder assisteret genoverførsel mellem planter.

Gennemgang af kommentarer

Forbud mod NGT i økologi

Økologisk Landsforening har ikke udarbejdet en stillingtagen til de nye teknologier. Det var foreningens forventning, at en stillingtagen til NGT i relation til økologi ville skulle foregå i rammerne af EUs økologiforordning og ikke i en horisontal forordning. Der er, så vidt Økologisk Landsforening ved, ikke nogen fortilfælde, hvor en horisontal regulering regulerer økologi.

Økologisk Landsforening finder det meget væsentligt, at enhver form for regulering af økologi skrives direkte ind i økologiforordningen. Regler for økologi skal følge de beslutningsprocedurer, der er vedtaget i økologiforordningen, og det skal være interesser og stakeholders omkring økologien, der tager beslutning om, at udarbejde ændringsforslag til økologiforordningen.

Økologisk Landsforening lægger derfor vægt på, at forbuddet mod NGT i økologi i forslagets artikel 5, 2. slettes fra denne regulering og erstattes af en tekst i økologiforordningen. Hvis der ikke kan opnås enighed om dette, lægger Økologisk Landsforening vægt på, at det skrives ind i artikel 5, at forbuddet skal revurderes senest 5 år efter reglernes ikrafttræden.

Økologisk Landsforening noterer, at det fremgår af betragtning pkt. (46), at EU-kommissionen blandt andet skal overvåge reglerne og indsamle information, der gør det muligt at vurdere, hvordan reglerne påvirker økologi. Økologi er imidlertid ikke nævnt i artikel 30 pkt. 4. Økologi bør nævnes eksplicit i artikel 30.

Økologisk Landsforening er opmærksom på, at IFOAM Organic Europe har arbejdet for en opretholdelse af de nuværende regler i 2001/18 herunder lagt afgørelsen fra EU-domstolen til grund for, at alle nye NGT skal reguleres som transgene planter. Økologisk Landsforening har ikke udfordret denne position. Økologisk Landsforening har ikke været optaget af at få adgang til NGT. Og så længe, der ikke var udsigt til, at teknikkerne i praksis ville blive eller være tilgængelige, fordi de skulle følge godkendelsessporet for transgene planter, har der ikke været noget problem for økologien.

EU-kommissionens forslag til regler for kategori 1 NGT, skaber imidlertid en helt ny situation.

EU-kommissionens etablering af en kategori 1 NGT- planter, som sidestilles med klassisk planteforædling, og som derfor alene skal notificeres og registreres som kategori 1 NGT-materiale på en sortliste må forudses at kunne medføre, at de pågældende teknologier helt eller i overvejende grad vil erstatte de gamle mutationsteknologier. Det vil være billigere og hurtigere at nå de efterspurgte egenskaber, og der vil være færre sidemutationer, der skal avles væk og formentlig også på slutproduktet sammenholdt med de planter, der laves med de gamle mutationsteknologier.

EU-kommissionens forslag indeholder ovenikøbet jf. betragtning 35) forslag, der skal fremme skiftet til de nye teknologier i form af bla. økonomisk støtte.

Når EU-kommissionen samtidigt foreslår, at GMO-forbuddet i økologiforordning EU 2018/848 art 5 og artikel 11 også gælder kategori 1 NGT-planter, så skaber EU kommissionen en potentiel meget svær situation for økologien.

Økologien er i dag fortsat meget afhængig af det arbejde med sortsudvikling, der foregår i det konventionelle erhverv. Der er således en risiko for, at økologerne vil blive efterladt i en situation, hvor økologien ikke nyder godt af de fremskridt, der tilvejebringes indenfor sortsudvikling, hvis den konventionelle sortsudvikling fremadrettet måske helt overgår til NGT. Selv de forædlere, der har etableret sig som økologiske forædlere forædler i dag på de nye sorter. Det vil de ikke kunne, hvis der indføres et forbud som foreslået. Erfaringen er også, at selvom de økologiske forædlere arbejder med gamle sorter, så kommer der over tid andre gener ind i deres materiale, og de derfor ikke kan redegøre for, hvad de indeholder.

Hvis der dyrkes planter fremavlet med NGT, så må de forventes at kunne genfindes i planter, der dyrkes til og hos økologer. Eftersom det, som det også fremgår af EU kommissionens egen redegørelse, der ledsager forslaget til nye regler, ikke vil være muligt at afgøre, om plantens egenskaber er opnået via traditionel forædling eller via metoder anvendt til kategori 1 NGT- planter, vil det ikke være muligt at kontrollere forbuddet. Det betyder, at økologien kan stå med et troværdighedsproblem, hvis økologien vil anprise, at NGT ikke indgår i økologi, jf. artikel 11, der siger, at økologien ikke må anvende planter fremstillet ved GMO eller ved hjælp af GMO.

Økologisk Landsforening mener derfor, at et forbud mod alle former for kategori 1 NGT-planter i økologi forudsætter en grundig analyse af, hvad det vil betyde for økologien både i forhold til økologernes mulighed for at få gavn af planteforædlingsarbejdet, og muligheden for at holde sig fri af NGT- planter, hvis de bliver dyrket i det øvrige landbrug.

Det forbud i økologien, der foreslås indsat i EU-reglerne for NGT, er en markant udvidelse af det nuværende forbud i økologiforordningen, der kun definerer transgene planter som GMO. Det er

nødvendigt at analysere, om økologien skal forholde sig til kategori 1 NGT-planter på samme måde, som de forholder sig til de gamle mutationsteknologier.

I den sammenhæng er Økologisk Landsforening dog bekymret over, at EU-kommissionen også tillader cisgenese i kategori 1 NGT-planter. Økologisk Landsforening mener, der er stor forskel på at fremprovokere en mulig mutation og på at fjerne gener eller indsætte gener, selvom det er gener fra planter, som planten selv kan krydse sig med.

Oplysninger i database

Økologisk Landsforening lægger stor vægt på, at det i artikel 9,1, c) er fastlagt, at databasen over kategori 1 NGT- planter også skal indeholde oplysninger om den anvendte teknik. Denne oplysning skal også være tilgængelig for landmændene. Økologisk Landsforening mener derfor, at oplysning om anvendt teknologi også skal skrives ind i artikel 10 om mærkning af kategori 1 NGT- planter. Landmændene bør have mulighed for selv at tage stilling til de enkelte metoder, og oplysning om hvilken NGT- metode, der er anvendt, kan have betydning for regulering af NGT i økologien.

Det har været et mangeårigt ønske fra Økologisk Landsforenings side, at landmændene kan læse af sortslisterne, om en plante er en CMS hybrid (plante fra cellefusion jf. bilag I.B 2001/18)

Der er i Danmark tilvejebragt mulighed for at oplyse, på den økologiske frødatabase, hvis det er en CMS hybrid, men erfaringen viser, at muligheden ikke anvendes, hvis det er frivilligt. Det er ikke overraskende, da oplysningen vil blive brugt til at fravælge materiale. Der har været udsalgssteder, der ikke ville sælge produkter fra CMS hybrider.

Sameksistens

Det er naturligvis vigtigt for Økologisk Landsforening, at der skal fastsættes sameksistensregler og regler for erstatning ved dyrkning af kategori 2 NGT- planter. Hvis økologerne ikke må dyrke planter fra kategori 1, er der ligeledes behov for at have sameksistensregler for dyrkning af disse. I modsat fald undergraver forbuddet tilliden til økologi, da økologien dermed på ingen måde kan sige sig fri for at få materiale ind fra planter, der er forædlet med NGT.

Det er i forbindelse med reglerne for sameksistens af stor betydning for Økologisk Landsforening, at byrden pålægges den del af erhvervet, der dyrker NGT-planter herunder udgifterne til at holde materialet ude af økologien. Økologisk Landsforening vil dog også fremhæve, at det kan være svært at håndhæve og sikre sig, da krav om at sikre adskillelse kan have den afledte betydning, at økologien fravælges, eller at logistik bliver dyrere for økologien. Økologisk Landsforening mener principielt og af den årsag også, at der er forkert, at medlemslandene ikke kan nedlægge forbud mod at dyrke NGT-planter både kategori 1 og kategori 2. jf. betragtning 37)

I forhold til sameksistensregler er det i øvrigt vigtigt at målet om 25% økologisk areal i EU som der henvises til i betragtning 38) ikke lægges som grundlag for sameksistensreglerne. Økologi er et forslag til en fremtidig drift af EU's samlede landbrug, og det skal afspejles, når der fastlægges sameksistensregler.

Økonomisk hjælp til SME planteforædlere

Det fremgår, at EU-kommissionen vil hjælpe SME økonomisk med adgangen til NGT. Økologisk Landsforening lægger stor vægt på, at forædlere af planter til økologi får samme økonomiske håndsrækning til deres forædlingsarbejde med henvisning til, at økologi er et bud på en fremtidig bæredygtig drift af landbruget og ikke blot et koncept, som EU-kommissionen fejlagtigt omtaler økologien i betragtning 38)

Patenter

Økologisk Landsforening noterer, at forslaget ikke indeholder regler, der beskytter landmændene mod patentering af planter, og de enkelte egenskaber, der er forædlet frem. Økologisk Landsforening anerkender, at interessen for patentering falder, når godkendelsesprocessen forenkles og dermed bliver billigere. Det er imidlertid vigtigt at undgå patentering af liv. Økologisk Landsforening mener derfor, det er vigtigt at dette forhold bliver håndteret i fælles europæiske og internationale regler.

KOMMENTARER TIL UDVALGTE BETRAGTNINGER OG ARTIKLER

Kommentarer til de enkelte betragtninger

(21) Decisions declaring the category 1 NGT plant status should assign an identification number to the NGT plant concerned in order to ensure transparency and traceability of such plants when they are listed in the database and for the purpose of labelling of plant reproductive material derived from them.

Økologisk Landsforening efterlyser, at den anvendte teknologi også skal oplyses. Det kan have betydning for regulering af NGT i forhold til økologi

(22) Category 1 NGT plants should remain subject to any regulatory framework that applies to conventionally bred plants. As is the case for conventional plants and products, those NGT plants and their products will be subject to the applicable sectoral legislation on seed and other plant reproductive material, food, feed and other products, and horizontal frameworks, such as the nature conservation legislation and environmental liability. In this regard, category 1 NGT food featuring a significantly changed composition or structure that affects the nutritional value, metabolism or level of undesirable substances of the food will be considered as novel food and thus fall into the scope of Regulation (EU) 2015/2283 of the European Parliament and of the Council (15) and will be risk assessed in that context.

Det er vigtigt, som det fremgår, at der er også planter fra kategori 1, der kan underlægges yderligere krav på grundlag af deres egenskaber

(23)The use of new genomic techniques is currently incompatible with the concept of organic production in the Regulation (EC) 2018/848 and with consumers' perception of organic products. The use of category 1 NGT plants should therefore be also prohibited in organic production.

Alle regler for økologi skal skrives i økologiforordningen. Denne regulering skal derfor ikke indeholde direkte regler for økologi.

Økologi må ikke reduceres til et koncept. Økologi er skabt med henblik på at vise en udviklingsvej for landbruget, der anses for bæredygtigt. Økologireglerne skal derfor indrettes, så det samlede landbrug over tid kan komme til at følge reglerne.

For så vidt angår forbrugerens opfattelse af økologi og NGT-planter, kan der stilles spørgsmålstegn ved, om forbrugerne har forholdt sig til teknikkerne eller til et GMO-forbud.

Teknikkerne er blevet fremlagt som GMO, og forbrugerne forventer, at økologi er fri for GMO. Det er derfor forventeligt, at de vil afvise dem. Jf. forslaget til regler for NGT, skelnes der i definitionen på GMO og på

NGT, og der skelnes inden for NGT på kategori 1 og kategori 2 planter. Det vil i forbindelse med en regulering af NGT i forhold til økologi være rigtigt at forholde sig til, om denne nuancering påvirker forbrugeropfattelsen og dermed deres syn på, om teknikkerne eller nogle af teknikkerne er forenelige med økologi.

(24) Provision should be made to ensure transparency as regards the use of category 1 NGT plant varieties, to ensure that production chains that wish to remain free from NGTs can do so and thereby safeguard consumer trust. NGT plants that have obtained a category 1 NGT plant status declaration should be listed in a publicly available database. To ensure traceability, transparency and choice for operators, during research and plant breeding, when selling seed to farmers or making plant reproductive material available to third parties in any other way, plant reproductive material of category 1 NGT plants should be labelled as category 1 NGT.

Ud over oplysning om, at det er kategori 1 NGT-planter, bør der være oplysning om anvendt teknik. Det kan have betydning for regulering i økologien.

(35) Additional incentives should be afforded when the notifier or applicant is a small or medium-sized enterprise (SME), to promote access to the regulatory procedures by these enterprises, support diversification of developers of NGT plants and encourage the development by small breeders of crop species and traits by means of NGTs, by granting fee waivers for the validation of detection methods to SMEs and more extensive pre-submission advice covering also the design of studies to be carried out for the purpose of risk assessment.

Der bør ligeledes tilvejebringes målrettet støtte til forædlere af økologisk såsæd og forædlere, der gør brug af forædlingsmetoder målrettet økologi.

(36) Herbicide tolerant plants are bred to be intentionally tolerant to herbicides, in order to be cultivated in combination with the use of those herbicides. If such cultivation is not done under appropriate conditions, it may lead to development of weeds resistant to those herbicides or to the need to increase of quantities of herbicides applied, regardless of the breeding technique. For this reason, NGT plants featuring herbicidetolerant traits should not be eligible for incentives under this framework. However, this Regulation should not take other specific measures on herbicide tolerant NGT plants, because such measures are taken horizontally in [the Commission's Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on the production and marketing of plant reproductive material in the Union]

Økologisk Landsforening efterlyser forbuddet mod herbicidresistens i kategori 1 NGT-planter, som var skrevet ind i det udkast til regler, der blev lækket i juni måned.

(37) In order to enable NGT plants to contribute to the sustainability objectives of the Green Deal and the Farm to Fork and Biodiversity Strategies, cultivation of NGT plants in the Union should be facilitated. This requires predictability for breeders and farmers as regards the possibility to cultivate such plants in the Union. Therefore, the possibility for Member States to adopt measures restricting or prohibiting the cultivation of category 2 NGT plants in all or part of their territory, set out in Article 26b of Directive 2001/18/EC would undermine those goals.

Økologisk Landsforening mener ikke, at de nye forædlingsmetoder gør landbruget mere bæredygtigt. Metoderne kan muligvis ses som en gevinst i forhold til forædling, men der er ikke tale om at gøre landbruget mere bæredygtigt, fordi disse metoder er blevet tilgængelige. I praksis vil det være umuligt at undgå, at generne fra NGT-planter spredt sig til den almindelige genpulje. Det er derfor meget vigtigt, at medlemslandene opretholder muligheden for at forbyde dyrkning af NGT-planter på deres territorie.

(38) The special rules laid down in this Regulation concerning the authorisation procedure for category 2 NGT plants are expected to result in more cultivation in the Union of category 2 NGT plants compared to the situation so far under the current Union GMO legislation. That renders necessary for Member States' public authorities to define coexistence measures to balance the interests of producers of conventional, organic and GM plants and thereby allow producers a choice between different types of production, in line with the Farm to Fork Strategy's target of 25 % of agricultural land under organic farming by 2030.

Det er for begrænsende at fastsætte sameksistensregler, der skal sikre at 25% af EUs areal dyrkes økologisk. Økologi er skabt med henblik på at anvise et bæredygtigt system. Det er derfor afgørende at økologi sikres mulighed for at blive udbredt til det samlede landbrugsareal.

Hvis der er forbud mod anvendelse af kategori 1 planter i økologi, er der ligeledes behov for sameksistens regler for disse.

Der er endvidere behov for at fastsætte erstatningsregler, så økologer holdes skadesløse, hvis der findes NGT planter i deres afgrøder og produkter.

(40) Given the novelty of the NGTs, it will be important to monitor closely the development and presence on the market of NGT plants and products and evaluate any accompanying impact on human and animal health, the environment and environmental, economic and social sustainability.....

Økologisk Landsforening mener, det er væsentligt, at denne evaluering også indeholder påvirkning af udviklingen inden for økologi. Hvis reglerne bliver, som de er fremlagt, kan det potentielt have stor begrænsende effekt på økologi. Det kan være i form af begrænset adgang til udsæd, at det bliver dyrere at

dyrke økologisk pga. krav om friholdelse fra NGT, og det kan være i form af forbrugerreaktioner på økologi som både kan være positive og negative, hvis der er et forbud i økologien som fremlagt.

Kommentarer til de enkelte artikler

Article 5 Status of category 1 NGT plants

1. The rules which apply to GMOs in Union legislation shall not apply to category 1 NGT plants.

~~2. For the purposes of Regulation (EU) 2018/848, the rules set out in its Articles 5 (f) (iii) and 11 shall apply to category 1 NGT plants and to products produced from or by such plants.~~

Pkt. 2 skal slettes og erstattes af tekst i økologiforordningen.

Hvis der ikke kan opnås enighed om dette, lægger Økologisk Landsforening vægt på, at det skrives ind i artikel 5, at forbuddet skal revurderes senest 5 år efter reglernes ikrafttræden.

Article 9 Database of decisions declaring the category 1 NGT plant status

1, (c) a summarised description of the technique(s) used to obtain the genetic modification;

Økologisk Landsforening lægger vægt på, at oplysning om anvendt teknik registreres, som det er foreslået her.

Article 10

Labelling of category 1 NGT plant reproductive material, including breeding material

Plant reproductive material, including for breeding and scientific purposes, that contains or consists of category 1 NGT plant(s) and is made available to third parties, whether in return for payment or free of charge, shall bear a label indicating the words 'cat 1 NGT', followed by the identification number of the NGT plant(s) and the technique(s) used to obtain the trait(s) it has been derived from.

Der skal tilføjes krav om oplysning om anvendt teknologi. Tilføjelse indsat med understregning

Article 24 Measures to avoid the unintended presence of category 2 NGT plants

Member States shall take appropriate measures to avoid the unintended presence of category 2 NGT plants in products not subject to Directive 2001/18 or Regulation 1829/2003

Der mangler krav om erstatning. Det skal ligeledes fremgå, at byrden skal pålægges dem, der dyrker kategori 2 planter.

Hvis der er forbud mod brug af kategori 1 NGT-planter i økologi, er der behov for tilsvarende krav ved dyrkning af kategori 1 NGT-planter.

Article 30

4. No sooner than two years after the publication of the first report referred to in paragraph 1 the Commission shall carry out an evaluation of the implementation of this Regulation and its impact on human and animal health, the environment, consumer information, the functioning of the internal market herein the organic production, and economic, environmental and social sustainability

Økologi skal tilføjes som parameter. Tilføjelse indsat, se understregning.